

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Першого вересня цього року набула чинності Угода про асоціацію України з ЄС. До цієї визначної події ми йшли десять років. З цього приводу президент П. Порошенко зазначив «...Відбулася історична зміна географічної структури українського експорту на користь збільшення його обсягів до країн ЄС. Це вже незворотні процеси інтеграції української економіки до ринку Євросоюзу». Проте ця подія стала новою віхою не лише у вітчизняних економічних, а й освітніх реформаціях.

Сьогодення сучасного переходу економіки та суспільства на інноваційний демократичний шлях розвитку, потребує кардинальних модернізацій в українській освіті, оскільки саме вона є каталізатором та інструментом інноваційних процесів у суспільстві, фактором ефективного функціонування економіки та державної системи. Саме тому настільки необхідним є створення нової освітньої парадигми, в контексті якої особлива актуальна роль належить мистецькій освіті, оскільки саме вона бере безпосередню участь у формуванні нового українського громадянина.

Йдеться про організацію навчально-виховного розвитку відповідно до «еволюції загальнолюдської й національної культури, орієнтацію на її характер і цінності, засвоєння її досягнень, прийняття соціокультурних норм» [7]. Зважаючи на це, методологічна робота повинна бути спрямована на виховання уявлення про «... позитивну роль діалогу культур, традицій, ідей, теорій, мистецьких та педагогічних технологій» [7]. У результаті отримаємо сучасну демократичну освіту, що продукує конвергентну культуру, провідною цінністю якої є особистість та індивідуальність.

Таким чином, на державному рівні маємо створити інноваційну модель мистецької освіти, що корелює два основні вектори.

По-перше – соціальний вимір, який розглядаємо як систему державно-приватної, суспільно-світської та клерикальної мистецької освіти, що має на увазі підготовку діячів мистецтва «у світі, певній країні, суспільстві, регіоні, закладі освіти» [7].

По-друге – неперервна освіта (дошкільна, шкільна, середня, вища, післядипломна мистецька освіта).

Маємо визнати, що сам процес інтеграції мистецької освіти в європейську є складним та довготривалим, проте виважена державна політика та практична реалізація європейського освітнього досвіду допоможе вивести освітню систему України на міжнародний рівень.

Проаналізуємо головні міжнародні та вітчизняні освітні інновації, що виступають сьогодні рушійними силами глибинних перетворень. Зокрема актуальна проблема вільного обміну науково-освітньою інформацією та знаннями, без якої неможливо здійснювати розбудову демократичного суспільства.

Сьогодні провідні наукові та освітні заклади України активно використовують можливості мережових технологій з метою вдосконалення форм інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів, надання доступу до своїх фондів та інтернет-ресурсів. Зрозуміло, що підвищення рівня загальнодоступності до наукової інформації підвищить й роль мистецької освіти як стабілізуючого соціального чинника, що безпосередньо впливає на соціальну стійкість та вирівнює інформаційні можливості різних категорій населення. Отже, превалює дисидерат легкодоступних науково-освітніх ресурсів.

Європейський досвід цієї проблеми дає нам приклад успішного розв'язання: в 2016 р. міністрами країн Євросоюзу було прийнято проектне рішення загальноєвропейської ініціативи «Innovation Principle» [3]. Цей документ передбачив, що до 2020 р. поширення більшості наукових статей стане вільним та безкоштовним.

Саме тому сьогодні маємо нагальну необхідність глибокої інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у галузь мистецької педагогіки та освітній процес. Така інтенція породжує спектрально-розгалужену проблему розвитку ІКТ, що містить наступні важливі вектори:

1. Професійна підготовка викладачів мистецької освіти у галузі ІКТ та застосування сучасних техно-інновацій в якості прикладного інструментарію, що є засобом навчання та предметом вивчення.

2. Формування інформаційної культури студентів, що базується на компетентній досвідченості широкого спектру програмного забезпечення, яке спрямоване на вирішення їх професійних та дослідницьких завдань.

3. Створення віртуальних університетів та поширення дистанційної мистецької освіти.

Сьогодні сфера вітчизняної дистанційної освіти знаходиться на початковому етапі функціонування, що можна пояснити наступними причинами:

- відсутністю необхідної підтримки з боку державних органів управління освіти;
- необхідністю значного фінансування на початковому етапі;
- бракуванню фахівців і педагогів, що володіють професійними навичками організації навчання у віртуальних навчальних закладах;
- дефіцитом необхідного технічного обладнання для організації навчання у віртуальному навчальному закладі;
- відсутністю механізмів стимулювання створення та розвитку системи віртуальних навчальних закладів.

Проте незважаючи на ці перепони, сьогодні спостерігаємо поступову зміну традиційних поглядів на мистецьку освіту, що базується на наступних положеннях: доступність мистецької освіти, рівність прав громадян у цій сфері освіти, єдність освітніх і виховних завдань, забезпечення освітніх запитів особистості із урахуванням індивідуальних особливостей і можливостей, диверсифікованість мистецьких освітніх установ, наступність

між рівнями й шаблями освіти, гуманізація й фундаменталізація освіти, опора на вітчизняні традиції й міжнародний досвід її розвитку при проведенні поетапних реформувань» [5, с. 10].

Також сьогодні все більше вітчизняних освітніх організацій (особливо приватних) популяризують відкрите та дистанційне навчання. Онлайн-освіта надзвичайно актуалізується. Ми можемо прогнозувати достатньо швидкий розвиток цієї галузі, звичайно лише за умови широкого застосування нових ІКТ.

1. Практичне запровадження програм фінансової державної підтримки області ІКТ в мистецькій освіті та актуалізація сумісної співпраці з міжнародними організаціями та фондами.

В цьому питанні важливими є *державно-законодавчі ініціативи*, спрямовані на розвиток міжнародної технічної допомоги та співробітництва. Зокрема вітаємо приєднання України цього року до міжнародної програми «Mitacs Globalink Research Internship» щодо продовження партнерських відносин з Канадою в рамках угоди про вільну торгівлю. Важливість такої співпраці для України підкреслена ставленням канадських партнерів, на чому наголосив Надзвичайний і Повноважний Посол Канади в Україні Роман Ващук: «Для мене знаменно, що ця програма є прикладом співробітництва і побудови партнерств між Канадою та Україною. Вона сприятиме розвитку індустрії в обох країнах. Завдяки таким проектам ми зможемо розширити міжнародне співробітництво і покращити наукову сферу як в Україні, так і в Канаді».

Отже, зрозуміла експліцитність це освітньо-міжнародного співробітництва у сфері мистецтва. Зокрема гранти на житлові стипендії для кваліфікованих фахівців, що працюють над передовими творчими або науковими проектами, що дає змогу вітчизняним науковцям та студентам не лише отримати цінний творчий досвід та підвищення кваліфікації, а й представити Україну на європейській арені науковими здобутками – публікаціями, виступами та виставками.

При цьому головним завданням такого співробітництва для мистецької освіти залишається інтеграція в Болонську систему, що є рушієм модернізаційних процесів реформування української вищої освіти, без чого неможливе її органічне входження в міжнародний освітній простір. Також варто відзначити двоякий характер освітньої інтеграції, а саме – збереження і навіть посилення національного фактору в освітньому процесі, що має йти паралельно з реформуванням традиційної системи освіти у світлі вимог сучасності. Адже розуміємо, що «Болонський процес – це інтеграція заради самоідентифікації і самоусвідомлення себе в європейському контексті» [1, с. 151]. Отже, прагнення розвитку конкурентоспроможності на європейському ринку праці та освітніх послуг повинне стати підґрунтям для збереження самобутності вітчизняної освітньої системи та популяризації національних освітніх традицій. Насамперед маємо на увазі виховання гармонійно розвиненої особистості, громадянина-патріота нашої країни, для

якого фундаментальні знання та підвищення загальноосвітнього і професійного рівня є практичним інструментарієм для зміцнення своєї держави.

Підсумовуючи, можемо сказати, що як невід'ємна частина Європи Україна об'єктивно має орієнтуватися на кращі міжнародні інноваційні освітні здобутки, модернізуючи власну мистецьку освітню систему в контексті прогресивних змін.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антонюк Т. Міжнародне співробітництво та інтеграція у галузі освіти як важливий фактор конкурентоспроможності української освітньої системи / Т. Антонюк // Наукові записки. Серія «Історичні науки». – С. 149–155.
2. Бордюк О. М. Сутність інновацій та інноваційних процесів у мистецькій освіті / О. М. Бордюк // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти. – 2011. – Вип. 11. – С. 41–45.
3. Європейські наукові статті будуть у відкритому доступі до 2020 року [Електронне джерело] // Вища освіта. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua>
4. Костецька М. Розвиток вищої європейської освіти в освітньому вимірі / М. Костецька // Молодь і ринок. – 2017. – № 3. – С. 137–142.
5. Кудря М. М. Педагогічні засади збереження національної ідентичності вищої освіти України в контексті глобалізації [Текст] : автореф. дис. – на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Кудря Микола Миколайович; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти. – К., 2012. – 21 с.
6. Опанасюк Ю.І. Дистанційне навчання як інноваційна технологія / Ю.І. Опанасюк // Гілея: наук. вісник. – 2015. – Вип. 94. – С. 298–301.
7. Пропозиція до включення у документ «Довгострокова стратегія Міністерства культури» розділу «Науково-освітня діяльність» [Електронне джерело] – Режим доступу: <https://mincult.files.wordpress.com>
8. Шульгіна В.Д. Творча діяльність особистості у системі мистецької освіти України: європейський контекст / В.Д. Шульгіна, С.М. Рябінко // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2017. – № 1. – С. 80–85.

УДК [37.091.321-024.71-057.87]:75

О. Г. Василяко, м. Київ

МЕТОДИ ПОЗААУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Становлення державності України, її інтеграція до світового освітнього простору, відхід від старих форм та методів роботи визначають орієнтацію сучасного суспільства на виховання всебічно розвинутої людини. Пріоритетні напрямки реформування вищої школи, організації позааудиторної діяльності зокрема, визначаються у таких державних документах, як Національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття),